

приступу и конкретни у изразу. У никад ухватљивој свеобухватности историјске стварности истину треба тражити негде у средини, задржавајући сву слојевитост коју време носи у себи. Тако постављена, историјска наука може достићи свој циљ да објасни садашњост и предвиди будућност. Милорад Екмечић је своје капитално дело обојио основном те-

зом о верској основи југословенске кризе, чиме је редуцирао њену сложеност. Ипак, својим тоталним приступом дао је огроман допринос уздицању историјске науке од њене политизације до улоге тумача друштвеног кретања.

ДУБРАВКА СТОЈАНОВИЋ

**СТАНКО ОПАЧИЋ-БАНИЦА: СРБИН У ХРВАТСКОЈ, КАЗИВАЊЕ
КОРДУНАШКОГ
СЕЉАКА - РАТНИКА, МИНИСТРА, ОСУЂЕНИКА....
Београд, 1989., стр.173. Приредио др Милан Весовић**

Из штампе је ових дана изашла интересантна књига, занимљива пре свега због аутора Станка Опачића, једног од ретких сељака ратника и министара у послератним владама Хрватске. Колико ретких сељака и министара, толико честих осуђеника, робијаша и одбачених.

Бистар, амбициозан, доследан и храбар Кордунаш Станко је самообразован; радом и поштењем стекао је до рата толико потребан углед да је могао и морао постати "командант Кордуна", а затим један од првака и утемељивача народне власти у Хрватској. То је онај Станко што је отварао Прво заседање АВНОЈ-а, био делегат на Другом, један од првих учесника и делатника у ЗАВНОХ-у и његовом клубу српских вјећника. Касније је био у свим институцијама српског идентитета у устаничким крајевима и на подручју целе Хрватске ("Српска ријеч", "Просвета", Музеј Срба, КУД "Обилић" и други). Био је министар у три министарства у владама др Владимира Бакарића и, напоскон, један од четворице Срба у Хрватској који су 1950. године осуђе-

ни, хапшени и робовали због "линије Информационог бироа". Спадао је међу оне људе у Хрватској чијим је силаском са политичке сцене много тога за Србе у овој републици кренуло другим током. О томе не пише Опачић, то знамо из других сазнања и историјске оставштине.

Станко пише о акцијама самоодржања Срба у Банији, Лици и Кордуну у годинама између два рата, а посебно у току другог светског рата. Пише о геноциду над Србима, формирању партизанских јединица, борбама против Усташа (у највећем броју случајева) и осталих непријатеља (ређе).

Опачић уочава сву специфичност НОП-а у Хрватској, посебно у крајевима настањеним Србима, сву "слојевитост" политике КП Хрватске. Своје наводе илуструје примерима понашања водећих хрватских политичара Андрије Хебранга, др Владимира Бакарића и других. Уочава рано царовање папира, "царева" и бирократије, није му тешко да истраживачима историје скрене пажњу на низ пропуста досадашње историо-

графије, прећуткивање битних чињеница, докумената и "улоге личности у историји". Не либи се да одслика и своју улогу у процесу "лакрдике од суђења Србима..."

Човек, чије су победе у рату опеване у песмама, није могао да не уочи допринос својих земљака општој борби, на једној страни, и њихов "третман" у послератној обнови и изградњи Хрватске, на другој. Једнако како је током рата учовао "улогу Шпанаца" у вођењу борбе, тако је послератних година увиђао да од наде српског народа "у боље сутра" у Хрватској остаје сваки даном све мање. Сасвим је јасно да у тој спознаји и лежи узорак пада Опачића

са политичке сцене 1950. године (уз Р.Жигића, Д.Бркића и друге).

Своју биографију Станко Опачић-Ђаница писао је јануара 1985. године, као "бивши члан главног штаба Хрватске, АВНОЈ-а, ЗАВНОХ-а, министар и резервни пуковник ЈНА, стар 82 године".

Биографију Станка Опачића приредио је за штампу др Милан Весовић, додајући јој неопходан коментар и у прилозима избор докумената који умногоме потврђују ауторове наводе, одсликавају његов карактер, личност и време деловање.

Др МОМЧИЛО МИТРОВИЋ

КОМИНТЕРНА И ТАКТИКА БОРБЕ "КЛАСЕ ПРОТИВ КЛАСЕ"

1927-1934.

Издање "Цекаде", Загреб 1989, Гордана Влајић

Период између два рата и деловање радничког и комунистичког покрета у њему представљају врло деликатну тематику за научно истраживање. Наведени наслов представља управо покушај да се расветли један од најзамршенијих идеолошких и временских периода, тзв. борба "класе против класе".

Рад се састоји из три дела, а четврти је грађа.

У првом делу се говори о међународним односима у Европи између 1927-1934. и спољној политици СССР-а. То је период тзв. "система колективне сигурности", чији је мотив био не само "сигурност" већ и заштита, и то колективна, од прве земље социјализма. Аутор нам говори хронолошки и доста информати-

вно о два периода, прво о периоду учвршћивања система, а затим о почетку распада тог система због деловања фашизма на европској политичкој сцени и због противуречности у самом систему колективне безбедности.

У другом делу се говори о "provedби комунистичке тактике јединствене фронте на основама одлука петог конгреса Коминтерне (1925-1927)." Аутор нам, највише кроз документа Петог конгреса Коминтерне, говори о нужности јединства свих левих снага у капиталистичким системима у борби против грубе експлоатације и национализма. Но, како аутор истиче, све јача је "бољшевизација" у Комунистичким партијама у буржоаским земљама. То је период "лијевог скретања" како у